

عنوان بخش

روان‌شناسی تربیتی و

روان‌شناسی رشد

سوالات طبقه‌بندی شده ادوار گذشته و بررسی نکات برتر

۱- کدام مورد جزو وظایف عمده برنامه‌های پرورشی تلقی نمی‌شود؟

- (۱) پرورش افراد مورد نیاز جامعه
 (۲) آشنا ساختن افراد با علوم و معارف و میراث فرهنگی
 (۳) شکوفا ساختن استعداد های افراد
 (۴) آشنا ساختن افراد با فنون حرفه‌ای و تخصصی
- **گزینه «۴» صحیح می‌باشد.** وظایف عمده‌ی برنامه‌های پرورشی، پرورش افراد مورد نیاز جامعه، آشنا ساختن افراد با علوم و معارف و میراث فرهنگی و شکوفا ساختن استعداد های افراد می‌باشد. آشنا ساختن افراد با فنون حرفه‌ای و تخصصی و تربیت افراد متخصص در حرفه‌های مختلف وظیفه عمده‌ی مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی می‌باشد.

۲- کدام مورد زیر هدف رفتاری محسوب می‌شود؟

- (۱) تاریخ سلسله‌ی صفویه را بداند.
 (۲) مفهوم علامت را بفهمد.
 (۳) گرامر انگلیسی را درک کند.
 (۴) فایده طبقه بندی اشیاء را بیان کند.
- **گزینه «۴» صحیح می‌باشد.** تفاوت عمده بین هدفهای رفتاری و هدفهای غیررفتاری در این است که هدفهای رفتاری برحسب عملکرد با رفتار و اعمال قابل اندازه گیری یادگیرنده توصیف می‌شوند در حالی که هدفهای غیررفتاری با کلمات مبهم و عبارات نامشخص بیان می‌شوند و در نتیجه به سهولت قابل اندازه گیری نیستند.

■ **نکته برتر:** هدف رفتاری جمله‌ی چهارم به روشنی بیان کننده‌ی رفتار و اعمال یادگیرنده است و معنی و مفهوم فعل به کار رفته در آن مورد توافق همگان است. در صورتی که هدفهای غیررفتاری جمله‌های ۱، ۲ و ۳ به طور مبهم و بدون اشاره به عملکرد یادگیرنده بیان شده‌اند در نتیجه معنی آنها مورد توافق افراد مختلف نیست و هر کس از آنها تعبیر و تفسیر مختلفی دارد.

۳- در مبحث ویژگی‌هایی از نسبت دادن، و این سه ویژگی را به اسامی منبع علیت، ثبات و ....

شناسائی کرده است.

- (۱) عدم ثبات
 (۲) کنترل پذیری
 (۳) کنترل ناپذیری
 (۴) انتظار
- **گزینه «۲» صحیح می‌باشد.** در مبحث ویژگی‌هایی از نسبت دادن، و این اسنادها را از نظر سه بعد: منبع علیت (درونی یا بیرونی بودن)، ثبات (پایداری یا ناپایداری بودن) و کنترل پذیری (قابل کنترل یا غیرقابل کنترل بودن) مورد بررسی قرار می‌دهد.

۴- اگر معلم در سنجش آغازین متوجه شد که همه یا تعدادی از دانش آموزان بر رفتارهای ورودی

پیش نیاز تسلط کافی ندارند باید چکار کند؟

- (۱) به آموزش ترمیمی بپردازد.
 (۲) به آموزش ویژه روی آورد.
 (۳) پیش تست اجرا کند.
 (۴) مشکلات اجتماعی و عاطفی شاگردان را بررسی کند.
- **گزینه «۱» صحیح می‌باشد.**

معلم پس از اجرای آزمون مربوط به رفتارهای ورودی (سنجش آغازین) اگر متوجه شد که همه دانش آموزان دارای رفتارهای ورودی پیش نیاز هستند، می تواند بلافاصله به آموزش مطالب و هدفهای درس تازه اقدام کند. اما اگر نتیجه سنجش آغازین نشان داد که همه یا تعدادی از یادگیرندگان بر رفتارهای ورودی پیش نیاز تسلط کافی ندارند، باید از راه آموزش ترمیمی به رفع نواقص یادگیری های قبلی آنها اقدام کند.

۵- از ویژگی های مهم دوره هماهنگی طرحواره های ثانوی چیست؟

۱) کسب مفهوم بقای شیء (۲) کامل شدن مفهوم بقا (۳) ابداع وسائل جدید (۴) رسیدن به مفاهیم نمادی
■ گزینه «۱» صحیح می باشد.

از ویژگی های مهم این مرحله، کسب مفهوم بقاء (نگهداری شیء) در کودک است. یعنی اگر شیء از حوزه دید او پنهان شود هنوز برای او وجود دارد. مثلاً اگر شیء را با دستمال بپوشانیم، دستمال را کنار خواهد زد و آن شیء را پیدا خواهد کرد. اما بعد از پیدا کردن شیء از زیر دستمال، اگر آن را بار دیگر در محل دیگری پنهان کنیم باز هم در محل اول به دنبال آن خواهد گشت.

۶- از نظر پیاژه وقتی فرد در موقعیت تازه رفتاری را انجام دهد که در موقعیتهای گذشته انجام داده

است چه حالتی روی داده است؟

۱) سازش (۲) جذب (۳) انطباق (۴) تطابق

■ گزینه «۲» صحیح می باشد. جذب وقتی صورت می گیرد که شخص مطلب تازه ای را برحسب مطالب آشنا ببیند، یعنی در موقعیت تازه رفتاری را انجام دهد که در موقعیتهای گذشته انجام می داده است. مثلاً وقتی کودک پستانکی را می مکد، آن را به فعالیت مکیدن که از قبل می دانسته است جذب می کند.

۷- گیلفورد و کریستین سن در فرضیهی آستانه ای خود بین کدام بهره ی هوشی و توانایی آفرینندگی

همبستگی اندکی مشاهده کردند؟

۱) حدود ۱۲۰ (۲) حدود ۱۳۵ (۳) ۱۳۰ - ۱۴۰ (۴) ۱۴۰ به بالا

■ گزینه «۱» صحیح می باشد. گیلفورد و کریستین سن (۱۹۷۳) در رابطه با تأثیر هوش بر آفرینندگی چنین اظهار داشته اند: در تعدادی از آثاری که به بررسی این مطلب اختصاص داشته اند، به فرضیه ای آستانه ای اشاره شده است. بنابراین فرضیه، تا سطح معینی از هوشبهر - یعنی حدود ۱۲۰، بین هوش و تواناییهای آفریننده همبستگی اندکی وجود دارد. اما در بالاتر از هوشبهر ۱۲۰ این همبستگی دیده نمی شود.

۸- نامی که گانیه به مفاهیم عینی و مفاهیم انتزاعی می دهد به ترتیب کدام مورد زیر است؟

۱) مشاهده ای، تعریفی (۲) تعریفی، مشاهده ای (۳) مشاهده ای، فکری (۴) فکری، غیر عملی

■ گزینه «۱» صحیح می باشد.

مفاهیم عینی یا محسوس، اشیای واقعی و کیفیتهای قابل مشاهده ای آنها را شامل می شوند؛ مانند: کتاب، صندلی، میز، اتومبیل (نمونه های اشیای واقعی) و سیاه، گرد، زبر، (نمونه های کیفیتهای اشیای واقعی). گانیه (۱۹۷۷) نام دیگری که مفهوم مشاهده ای باشد به این دسته از مفاهیم می دهد. منظور او از نام گذاری، این است که این مفاهیم دارای مصداقهای عینی هستند، یعنی موارد و مثالهای آنها را می توان مشاهده کرد. مثلاً صندلی، میز، اتومبیل یا سیاهی، گردی و زبری آشکارا قابل مشاهده هستند، یعنی جنبه ی عینی دارند.

■ مفاهیم انتزاعی به طور عینی قابل مشاهده نیستند و باید آنها را از راه تعریفشان یاد گرفت. به همین دلیل نام دیگری که گانیه به این گونه مفاهیم داده مفاهیم تعریفی است. نمونه ای این مفاهیم

عبارت از: مفاهیم فیزیکی: جرم و دما، مفاهیم زبانی: فاعل و مفعول و ... دلیل اینکه این گونه مفاهیم را انتزاعی یا تعریفی می‌گویند این است که مصداقها یا مثال‌های آنها را نمی‌توان به طور عینی مشاهده کرد و وجود آنها به نوعی تعریف وابسته است.

۹- نامی که برای مفهوم مشاهده‌ای می‌توان به کار برد چیست؟

(۱) مفهوم محسوس (۲) مفهوم عینی (۳) مفهوم تعریفی (۴) مفهوم استنباطی

■ **گزینه «۲» صحیح می‌باشد.** این گونه مفاهیم دارای مصداقهای عینی هستند. یعنی موارد و مثال‌های آنها را می‌توان مشاهده کرد. مثلاً صندلی، میز، اتومبیل، یا سیاهی، گردی و زبری، آشکارا قابل مشاهده هستند، یعنی جنبه‌ی عینی دارند.

۱۰- بحث درباره موضوعات بحث انگیز با کدام گزینه انطباق ندارد؟

(۱) رسیدن به حقیقت مطلب (۲) افزایش سطح علاقه شاگردان
(۳) آشنایی با عقاید گوناگون (۴) بالا رفتن سطح درک و فهم شاگردان

■ **گزینه «۱» صحیح می‌باشد.**

در بحث پیرامون موضوعات بحث انگیز، هدف، رسیدن به حقیقت مطلب نیست، زیرا اگر چنین امکانی وجود داشت دیگران قبلاً به آن حقیقت رسیده بودند، با این حال این موضوعات بهترین کمک را یادگیرندگان می‌کنند و جلسات بحث گروهی را فعال و پرتحرک می‌سازند.

■ **فواید این موضوعات زیاد است و از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:**

۱. طرح موضوعات بحث انگیز در جلسات بحث گروهی میزان علاقه و در نتیجه میزان مشارکت یادگیرندگان در فعالیت گروهی را افزایش می‌دهد. ۲. نیاز دانش آموزان به مقابله با نظرات مخالف و گوناگون را برآورده می‌سازد. ۳. سطح درک و فهم دانش آموزان از منطقی، اطلاعات و موقعیت خود او را بالا می‌برد.

۱۱- دوره عملیات محسوس از نظر پیاژه چه سنینی را در بر می‌گیرد؟

(۱) ۱ سالگی تا ۲ سالگی (۲) ۲ سالگی تا ۴ سالگی (۳) ۳ سالگی تا ۶ سالگی (۴) ۷ سالگی تا ۱۱ سالگی

■ **گزینه «۴» صحیح می‌باشد.**

■ **مراحل رشدشناختی از دیدگاه پیاژه:** ۱- مرحله اول: مرحله حسی - حرکتی (از تولد تا ۲ سالگی) ۲- مرحله دوم: پیش عملیاتی (از دو تا هفت سالگی) ۳- مرحله سوم: عملیات محسوس یا عملیات عینی (از ۷ تا ۱۱ سالگی) ۴- مرحله چهارم: عملیات صوری (از یازده سالگی تا پانزده سالگی).

۱۲- علت نامگذاری دوره سنی ۴ تا ۷ سالگی به مرحله تفکر شهودی چیست؟

(۱) تفکر بیشتر جنبه احساسی دارد.

(۲) تفکر بیشتر جنبه ادراکی دارد و بر جنبه‌های ظاهری امور مبتنی است.

(۳) تفکر بیشتر جنبه اخلاقی دارد.

(۴) تفکر بیشتر جنبه اخلاقی دارد و بر جنبه‌های باطنی امور مبتنی است.

■ **گزینه «۲» صحیح می‌باشد.** مرحله‌ی تفکر پیش عملیاتی پیاژه ۲ تا هفت سالگی را شامل می‌شود. علت نامگذاری این مرحله به پیش عملیاتی آن است که کودکان در این مرحله هنوز قادر به تفکر عملیاتی یا تفکر منطقی نیستند.